

Statsminister Stefan Löfven
Statsrådsberedningen
103 33 Stockholm
statsradsberedningen.registrator@regeringskansliet.se

En pakt för jobb, tillväxt och sammanhållning - TCO:s synpunkter till återhämningsplanen för Europa

I lördags firade vi Europadagen, mitt i den värsta kris som drabbat Europa under efterkrigstiden. Pandemin har på några veckor ställt hela EU-samarbetet på sin spets och lett till något av det som EU under årtionden arbetat för att förhindra: stängda gränser i Europa och att flera medlemsländer åsidosatt demokratin genom undantagslagar.

Samtidigt ser vi hur ekonomin i många europeiska länder nu är i fritt fall. Risken är betydande att många miljoner människor i EU förlorat sina jobb när sommaren kommer, och i EU-länder som saknar stabila trygghetssystem kan människor hamna i fattigdom.

EU kan göra betydande insatser för att mildra krisen och återuppbygga den europeiska ekonomin. Nu handlar det om att se möjligheterna och vända krisen till något positivt: en grön, digital omställning i hela Europa.

TCO stödjer idén om en gemensam återhämningsplan och föreslår att planen blir **en pakt för jobb, tillväxt och sammanhållning – som rustar Europa ekonomiskt, slår vakt om våra gemensamma värden och bidrar till global utveckling.**

I det förhandlingsarbete som nu påbörjas är det viktigt att Sverige agerar konstruktivt och engagerat. TCO vill därför lyfta nio olika förslag som vi vill uppmana regeringen att driva i EU-kretsen. Det är också av största vikt att parterna på EU-nivå bereds möjlighet att vara med i arbetet när återhämningsplanen tas fram.

- **Värna demokratin.** Vi ser med stor oro på att flera länder nu åsidosätter demokratin och rättsstaten genom undantagslagar. Det är ett brott mot EU:s grundvärden och kan aldrig accepteras. EU-kommissionen måste noggrant granska att medlemsländernas krislagar lever upp till EU:s fördrag, och stöd från krisfonder och EU-budgeten ska villkoras med att man fullt ut respekterar rättsstaten och grundläggande rättigheter. Sverige behöver markera allvaret genom att söka en tillräcklig majoritet i rådet för att driva

igenom de artikel 7-förfaranden mot Ungern och Polen, som väckts av Europaparlamentet respektive kommissionen.

- **EU-budgeten behövs för investeringar.** För att säkra jobb och välfärd behöver EU och medlemsländerna göra stora satsningar på investeringar i infrastruktur, forskning och innovation. Med gemensamma satsningar på grön teknik och digitalisering kan krisen bana väg för en klimatsmart, hållbar omställning. EU-budgeten är det bästa verktyget för detta. När EU-länderna ska enas om en ny långtidsbudget måste fokus ligga på tillväxtåtgärder som får effekt, och inte enbart på budgetrestriktivitet.
- **Fokus på omställning.** När jobb försvinner får det inte leda till att krisande företag hålls under armarna på lång sikt. Fokus ska istället vara på att yrkesverksamma och arbetslösa ska kunna vidareutbilda sig och ställa om till nya jobb med förändrade behov av kompetens, och då behövs hållbara nationella omställningssystem. Den föreslagna EU-fonden för rättvis omställning behöver omfatta alla medlemsländer och branscher.
- **EU-satsning på partssamverkan och kollektivavtal.** De partsmodeller som används i Norden har under Coronakrisen visat sig överlägsna när det gäller att snabbt anpassa arbetsmarknaden till stora förändringar. Tyvärr ser verkligheten annorlunda ut i många andra EU-länder, där facken försvagades i samband med finanskrisen. Att få igång en fungerande social dialog mellan arbetstagar och arbetsgivare kan därför spela en central roll när den europeiska ekonomin ska återuppbyggas. Särskilda medel bör anslås genom socialfonden och den nya återhämtningsfonden för att främja partssamverkan och kollektivavtal i EU-länder där parterna idag är svaga.
- **Inre marknaden – vårt viktigaste verktyg.** Sverige och övriga EU är helt beroende av att gränserna hålls öppna så att varor och tjänster kan flöda fritt och personer kan röra sig mellan EU-länderna. Alla medlemsländer bör så snart som möjligt öppna upp för dem som behöver korsa en gräns för att studera, söka jobb eller arbeta. Kommissionen måste vara en nagel i ögat på medlemsländer som inför exportförbud till andra EU-länder eller på annat sätt inför nya handelshinder. Den inre marknaden för digitala tjänster behöver färdigställas, så att digitaliseringen på allvar kan ta fart i hela Europa.
- **Fler kvinnor i arbete.** I en djup ekonomisk kris finns risk att kvinnor blir de första som förlorar jobbet. Samtidigt är en jämställd arbetsmarknad avgörande för konkurrenskraften, och EU:s nya jämställdhetsstrategi bör därför fokusera på åtgärder i EU-länderna som gör att fler kvinnor kan delta på arbetsmarknaden.

Investeringar i barn- och äldreomsorg och avskaffad sambeskattnings är viktiga erfarenheter från Sverige. Samma jämställdhetsfokus ska gälla när EU löpande utvärderar medlemsländernas ekonomiska politik.

- **Stärkt socialt skydd i hela Europa.** Risken finns att många människor i EU-länder som saknar utbyggda trygghetssystem nu hamnar i marginalisering och fattigdom. I det läget kan EU:s sociala pelare fungera som ett viktigt verktyg för att stärka de sociala rättigheterna i fattigare medlemsländer. Det kan framför allt ske i form av rekommendationer, noggrann uppföljning och medfinansiering, med full respekt för nationella arbetsmarknadsmodeller.
- **Fri och rättvis handel.** Världshandeln har minskat kraftigt under Coronakrisen, vilket påverkar jobb och välfärd såväl i Europa som i utvecklingsländer. Att den globala handeln åter kommer igång är avgörande för den ekonomiska utvecklingen, och EU måste ta tåten i att reformera Världshandelsorganisationen så att fler multilaterala handelsavtal kan förhandlas. Samtidigt bör EU fortsätta förhandla egna frihandelsavtal och lägga större vikt vid hållbarhetskapitel som bidrar till att stärka arbetstagares och fackliga fri- och rättigheter.
- **Använd EU-biståndet rätt.** Hela världen har drabbats av pandemin och många länder behöver omfattande stöd, både akut och på längre sikt. Vi ser samtidigt hur icke-demokratiska krafter utnyttjar pandemin för att begränsa yttrandefrihet och fackliga rättigheter. EU:s bistånd bör nu ha ett särskilt fokus på utbyggnad av sociala trygghetssystem, utveckling av social dialog mellan fack och arbetsgivare, liksom att värna demokrati och rätten att organisera sig.

Öppenhet, solidaritet och respekt för våra gemensamma värden är vad som har burit Europatanken under de senaste 70 åren. Det är också på den grunden vi kan återuppbygga den europeiska ekonomin och bygga vidare på EU inför framtiden.

Med vänlig hälsning

Therese Svanström
Ordförande TCO